

สรุปสำหรับผู้บริหาร

การสำรวจสุขภาพจิตกับประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2554

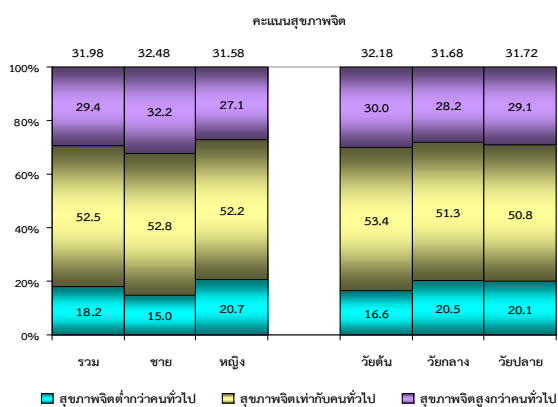

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้ดำเนินการสำรวจสุขภาพจิตของประชากร พ.ศ. 2554 ระหว่างเดือนพฤษภาคม – กรกฎาคม พ.ศ. 2554 โดยใช้ข้อถามสุขภาพจิตฉบับสั้น 15 ข้อ ซึ่งเป็นแบบมาตรฐานของกรมสุขภาพจิต และได้สำรวจพร้อมกับการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ.2554 ซึ่งผลการสำรวจสรุปได้ดังนี้

สุขภาพจิตของผู้สูงอายุในแต่ละกลุ่มช่วงวัย

ผู้สูงอายุไทยมีคะแนนสุขภาพจิตโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 31.98 คะแนน ซึ่งอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานสำหรับสุขภาพจิตของคนไทยทั่วไป (ค่ามาตรฐาน คือ 27.01-34 คะแนน) ผู้สูงอายุชายมีคะแนนสุขภาพจิตสูงกว่าผู้สูงอายุหญิง (คะแนน 32.48 และ 31.58 ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาสุขภาพจิตของผู้สูงอายุไทยตามกลุ่มช่วงวัย พบว่าผู้สูงอายุวัยต้นมีคะแนนสุขภาพจิตสูงกว่าผู้สูงอายุวัยปลายและผู้สูงอายุวัยกลาง (คะแนน 32.18 31.72 และ 31.68 ตามลำดับ)

แผนภูมิ 1 สุขภาพจิตของผู้สูงอายุ จำแนกตามเพศและกลุ่มช่วงวัย พ.ศ. 2554

หมายเหตุ : ผู้สูงอายุวัยต้น อายุ 60 – 69 ปี
 ผู้สูงอายุวัยกลาง อายุ 70 – 79 ปี
 ผู้สูงอายุวัยปลาย อายุ 80 ปีขึ้นไป

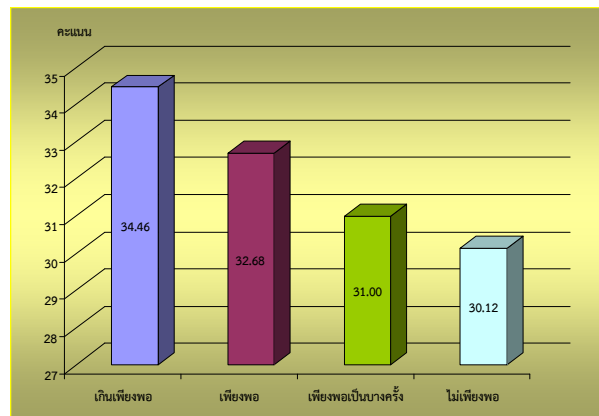
การแปลผล

คะแนนรวม 0.00-27.00 คะแนน หมายถึงสุขภาพจิตต่ำกว่าคนทั่วไป
 คะแนนรวม 27.01-34.00 คะแนน หมายถึงสุขภาพจิตเท่ากับคนทั่วไป
 คะแนนรวม 34.01-45.00 คะแนน หมายถึงสุขภาพจิตสูงกว่าคนทั่วไป

สุขภาพจิตของผู้สูงอายุกับความเพียงพอของรายได้

จากการให้ผู้สูงอายุประเมินความเพียงพอของรายได้ทั้งหมดที่ได้รับจากทุกแหล่งว่า เกินเพียงพอ เพียงพอ เพียงพอเป็นบางครั้ง หรือไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ พบว่าผลการประเมินความเพียงพอของรายได้ทั้งหมดที่ผู้สูงอายุได้รับมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับคะแนนสุขภาพจิต กล่าวคือผู้สูงอายุที่ประเมินว่ามีรายได้เกินเพียงพอมีคะแนนสุขภาพจิตสูงกว่าผู้ที่มีรายได้เพียงพอ เพียงพอเป็นบางครั้งและไม่เพียงพอ (คะแนน 34.46 32.68 31.00 และ 30.12 ตามลำดับ)

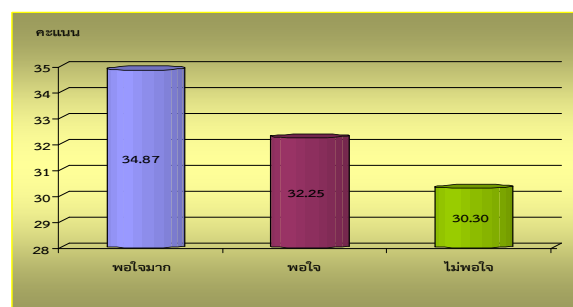
แผนภูมิ 2 สุขภาพจิตของผู้สูงอายุกับความเพียงพอของรายได้ต่อการดำรงชีพ

สุขภาพจิตของผู้สูงอายุกับความพึงพอใจในภาวะการเงินของตนเอง

ผู้สูงอายุที่ตอบว่าพึงพอใจในภาวะการเงินของตนเองมากมีคะแนนสุขภาพจิตสูงกว่าผู้ที่ตอบว่าพอใจ และไม่พอใจ (คะแนน 34.87 32.25 และ 30.30 ตามลำดับ)

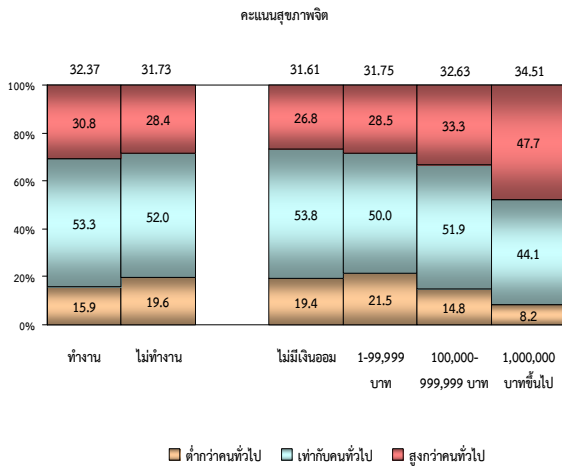
แผนภูมิ 3 สุขภาพจิตของผู้สูงอายุกับความพึงพอใจในภาวะการเงินของตนเอง

สุขภาพจิตกับการทำงานและการมีเงินออมของผู้สูงอายุ

พบว่าผู้สูงอายุที่ทำงานมีคะแนนสุขภาพจิตสูงกว่าผู้สูงอายุที่ไม่ได้ทำงาน (คะแนน 32.37 และ 31.73 ตามลำดับ) ส่วนผู้สูงอายุที่มีเงินออม/ทรัพย์สินมากจะมีคะแนนสุขภาพจิตดี โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่มีเงินออม/ทรัพย์สินตั้งแต่ 1 ล้านบาทขึ้นไป พบว่าเกือบครึ่งหนึ่งของผู้สูงอายุกลุ่มนี้มีสุขภาพจิตสูงกว่าคนทั่วไป

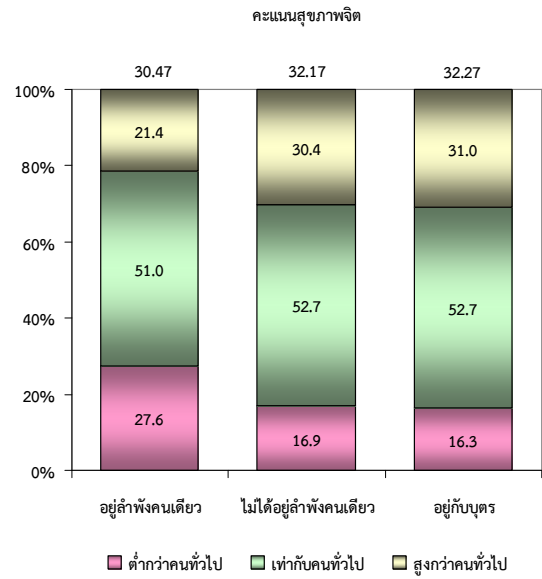
แผนภูมิ 4 สุขภาพจิตของผู้สูงอายุกับการทำงานและการมีเงินออม/ทรัพย์สิน

สุขภาพจิตของผู้สูงอายุกับการอยู่ร่วมกับสมาชิกในครัวเรือน

เมื่อพิจารณาการอยู่ร่วมกับสมาชิกในครัวเรือนของผู้สูงอายุกับคะแนนสุขภาพจิต พบว่าผู้สูงอายุที่อยู่ลำพังคนเดียวมีคะแนนสุขภาพจิตต่ำกว่าผู้สูงอายุที่ไม่ได้อยู่ลำพังคนเดียว และผู้สูงอายุที่อยู่กับบุตร (คะแนน 30.47 32.17 และ 32.27 ตามลำดับ) โดยเฉพาะในกลุ่มผู้สูงอายุที่มีสุขภาพจิตต่ำกว่าคนทั่วไป พบว่าผู้สูงอายุที่อยู่ตามลำพังคนเดียวจะมีสัดส่วนมากกว่าผู้สูงอายุที่ไม่ได้อยู่ลำพังคนเดียว และผู้สูงอายุที่อยู่กับบุตรประมาณร้อยละ 10 ทั้งนี้เพราะการได้อยู่ร่วมบ้านกับคู่สมรส ลูก/หลาน/ญาติ ก่อให้เกิดความรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย มั่นคงในจิตใจ

แผนภูมิ 5 สุขภาพจิตของผู้สูงอายุกับการอยู่ร่วมกับสมาชิกในครัวเรือน

สุขภาพจิตของผู้สูงอายุกับความคิดเรื่องการเตรียมการเพื่อวัยสูงอายุ

พบว่าผู้สูงอายุที่คิดว่าควรมีการเตรียมความพร้อมในเรื่องต่างๆ ได้แก่ การเงิน สุขภาพ ที่อยู่อาศัย จิตใจ รวมทั้งผู้ที่จะมาดูแลในอนาคตเมื่อเป็นผู้สูงวัยนั้น จะมีคะแนนสุขภาพจิตสูงกว่าผู้สูงอายุที่ยังไม่แน่ใจ และผู้สูงอายุที่คิดว่าไม่ควรมีการเตรียมการเพื่อวัยสูงอายุ (คะแนน 32.06 31.80 และ 31.69 ตามลำดับ) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้สูงอายุที่มีความคิดที่จะเตรียมการเพื่อวัยสูงอายุในเรื่องดังกล่าวนี้ได้เตรียมตัวและเตรียมใจเพื่อที่จะเข้าวัยสูงอายุ

แผนภูมิ 6 สุขภาพจิตของผู้สูงอายุกับความคิดเรื่องการเตรียมการเพื่อวัยสูงอายุ

